

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนประชากรที่ให้ข้อมูล

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถามที่มี 2 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมี ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง
ในโรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	11	5.50
ครูการศึกษาพิเศษ	65	32.50
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	22	11.00
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	102	51.00
รวม	200	100

จากตาราง 2 แสดงว่าจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม มีผู้บริหารโรงเรียน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 มีครูการศึกษาพิเศษ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 มีผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 เมื่อพิจารณาสถานภาพแล้วพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือผู้บริหารโรงเรียน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมตามโครงสร้างซีท 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนักเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 เกี่ยวข้องแก่ในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านนักเรียน
 ตาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
การเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ			
1. การให้คำแนะนำเบื้องต้นในการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทันทีที่ผู้ปกครองพามาพบ	3.87	0.72	มาก
2. การเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความพร้อมด้านการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนกับเด็กทั่วไปได้แก่			
2.1 ให้รับรู้ข้อปฏิบัติ / กติกาในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	2.80	0.80	ปานกลาง
2.2 ให้มีทักษะในการพูดสื่อสารบอกความต้องการของตนเอง	2.64	0.83	ปานกลาง
2.3 ให้รู้จักสถานที่ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและความจำเป็นในชีวิตประจำวัน	3.80	0.90	มาก
2.4 การฝึกทักษะให้สามารถปฏิบัติงาน / กิจกรรมได้ด้วยตนเอง	3.88	0.65	มาก
2.5 ให้รู้จักปรับอารมณ์ของตนเองเพื่ออยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	3.62	0.82	มาก
2.6 ให้เรียนรู้และยอมรับผู้อื่น	2.63	0.75	ปานกลาง
3. การจัดเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณลักษณะพื้นฐานในการเรียนรู้ได้แก่			
3.1 ให้รู้จักตั้งเป้าหมายชีวิต	1.29	0.46	น้อยที่สุด
3.2 ให้มีความมุ่งมั่น / ใส่ใจในการเรียน	1.58	0.50	น้อย
3.3 ให้มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	2.62	0.73	ปานกลาง
3.4 ให้เข้าใจวิธีการเรียนขั้นพื้นฐาน	1.62	0.56	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
การเตรียมนักเรียนทั่วไป			
4. การเตรียมนักเรียนทั่วไปทั้งโรงเรียนให้มีความพร้อม เพื่อการจัดการเรียนร่วม ได้แก่			
4.1 ให้มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้ที่มีความต้องการ พิเศษ	3.86	0.92	มาก
4.2 ให้ยอมรับที่จะปฏิบัติในการช่วยเหลือนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ	2.79	0.84	ปานกลาง
4.3 ให้มีทักษะสามารถช่วยเหลือเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษได้	3.75	0.77	มาก
5. การเตรียมนักเรียนในชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการ พิเศษเข้าเรียนร่วมในการอยู่ร่วมกัน ได้แก่			
5.1 ให้มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการพิเศษของ เพื่อนร่วมห้อง	3.89	0.88	มาก
5.2 ให้ยอมรับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	3.84	0.83	มาก
5.3 ให้ช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน อื่นๆในโรงเรียน/ในห้องเรียน	3.00	0.90	ปานกลาง
6. การเตรียมนักเรียนในชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษเกี่ยวกับทักษะการช่วยเหลือเพื่อนในการ เรียนรู้ ได้แก่			
6.1 การสอนเพื่อนทำกิจกรรมในบางทักษะที่ครู มอบหมาย	2.91	0.68	ปานกลาง
6.2 การสอนเพื่อนอ่าน/เขียน/คิดคำนวณและเรียนรู้ ทักษะอื่น	1.60	0.70	น้อย

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วม ลำดับสูงสุดคือ การเตรียมนักเรียนในชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในการอยู่ร่วมกันโดยให้มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการพิเศษของเพื่อนร่วมห้อง มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การจัดเตรียม

นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษให้มีคุณลักษณะพื้นฐานในการเรียนรู้โดยให้รู้จักตั้งเป้าหมายชีวิต มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.29$)

1.2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนักเรียน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมดำเนินการให้คำแนะนำเบื้องต้นในการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทันทีที่ผู้ปกครองพามาพบ	3.00	0.62	ปานกลาง
2. เข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความพร้อมด้านการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน กับนักเรียนทั่วไป	3.41	0.67	ปานกลาง
3. เป็นส่วนหนึ่งในการจัดเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณลักษณะพื้นฐานในการเรียนรู้	3.22	0.69	ปานกลาง
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังการให้คำแนะนำนักเรียนทั่วไปให้เข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปให้คำแนะนำกับนักเรียนทั่วไปได้	3.14	0.64	ปานกลาง
5. ร่วมสนับสนุนให้นักเรียนทั่วไปยอมรับในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน	1.45	0.59	น้อยที่สุด
6. ร่วมสนับสนุนนักเรียนทั่วไปช่วยสอนเพื่อนทำกิจกรรมในบางทักษะที่ครูมอบหมาย	1.64	0.58	น้อย

จากตาราง 4 แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความพร้อมด้านการอยู่ร่วมกัน ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การร่วมสนับสนุนให้นักเรียนทั่วไปยอมรับในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

1.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกี่ยวกับสภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนักเรียน ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการ จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านนักเรียน ตามความคิดเห็น คิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

รายการ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับการมีส่วนร่วม
1. สอนให้บุตรหลานรู้จักโรงเรียนที่เด็กจะไปเข้าเรียน	3.92	0.85	มาก
2. สอนให้บุตรหลานรู้จักครูและบุคลากรในโรงเรียน	3.14	0.72	ปานกลาง
3. สอนให้บุตรหลานเรียนรู้และเข้าใจลักษณะของตนเอง	3.01	0.86	ปานกลาง
4. สอนให้บุตรหลานเรียนรู้และเข้าใจวิธีการเรียนรู้ในโรงเรียน	1.48	0.50	น้อยที่สุด
5. สอนให้บุตรหลานทักษะการปฏิบัติกรช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันเมื่ออยู่ที่โรงเรียนให้กับเด็ก	3.87	0.82	มาก
6. บอกเพื่อนในห้องของบุตรหลานให้เข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษของบุตรหลาน	1.50	0.50	น้อย
7. บอกผู้ปกครองของเด็กทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับบุตรหลานให้เข้าใจความต้องการพิเศษของบุตรหลาน	1.41	0.49	น้อยที่สุด

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วม ลำดับสูงสุดคือ การสอนให้บุตรหลานรู้จักโรงเรียนที่เด็กจะไปเข้าเรียน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การบอก ผู้ปกครองของเด็กทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับบุตรหลานให้เข้าใจความต้องการพิเศษของบุตรหลาน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.41$)

2. ด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับสภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ล้อมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูการศึกษาพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การปรับอาคารสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อ การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ	3.41	1.28	ปานกลาง
2. การปรับสภาพภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.61	0.78	มาก
3. การปรับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับ การเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.37	0.11	ปานกลาง
4. การสร้างสื่อ หรือหาเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่ดี	3.22	0.84	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศในการแนะนำ/ ชี้แนะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษในโรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด			
5.1 การกำหนดนโยบายในเรื่องการจัดการศึกษา แบบเรียนร่วม	3.12	0.84	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
5.2 การนำเสนอนโยบายการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ	3.81	0.61	มาก
5.3 การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการ เรียนร่วม	1.49	0.68	น้อยที่สุด
5.4 การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการ จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	1.42	0.49	น้อยที่สุด
5.5 การคัดเลือกครู/บุคลากรที่มีคุณลักษณะ เหมาะสมกับการทำงานด้านการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.58	0.69	น้อย
5.6 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการ จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.08	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วม ลำดับสูงสุดคือ การนำเสนอนโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$)

2.2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการ การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ตามความคิด ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การปรับอาคารสถานที่ในโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.50	0.51	น้อย
2. การปรับสภาพภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.82	0.91	มาก
3. การหา/สนับสนุนสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.86	0.71	ปานกลาง
4. การสร้างสื่อ หรือหาเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่ดี	2.68	0.57	ปานกลาง
5. การส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการแนะนำ/ชี้แนะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.05	0.99	มาก
6. การคัดเลือกครู/บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการทำงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.41	0.50	น้อยที่สุด
7. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	1.36	0.49	น้อยที่สุด
8. การประชาสัมพันธ์โครงการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ	2.73	0.55	ปานกลาง
9. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในเรื่องการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.00	0.53	ปานกลาง
10. ให้คำแนะนำกับบุคคลทั่วไปให้เข้าใจถึงวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	2.05	0.65	น้อย
11. การทำหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	2.86	0.57	ปานกลาง
12. การให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.23	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการแนะนำ/ชี้แนะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบ เรียนร่วม มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.36$)

2.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการ จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ตาม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การปรับอาคารสถานที่ในโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.44	0.86	น้อย
2. การปรับสภาพภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.64	0.97	มาก
3. การหา/สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.01	0.86	ปานกลาง
4. การสร้างสื่อ หรือหาเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่ดี	3.08	0.73	ปานกลาง
5. ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการแนะนำ/ชี้แนะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.50	0.50	น้อย
6. การเข้าร่วมการคัดเลือกครู/บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการทำงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.47	0.50	น้อยที่สุด
7. การประชาสัมพันธ์โครงการการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย	3.14	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การปรับสภาพภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การเข้าร่วมการคัดเลือกครู/บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการทำงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.47$)

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การปรับหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.91	0.81	ปานกลาง
2. การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมด้านทักษะการดำรงชีวิต/ด้านอาชีพให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1.34	0.48	น้อยที่สุด
3. การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ เพื่อสอนทักษะจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล	1.47	0.58	น้อยที่สุด
4. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.80	0.89	มาก
5. การตรวจความสามารถพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อหาจุดเด่น/จุดด้อย สำหรับวางแผนการจัดการศึกษา	3.38	0.79	ปานกลาง
6. การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน	4.04	0.82	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
7. การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.41	0.82	ปานกลาง
8. การตัดสินใจในเรื่องการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นสูงขึ้น หรือในสถานศึกษาอื่นต่อไป	1.47	0.50	น้อยที่สุด
9. การตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกันคุณภาพการจัดการศึกษา	3.92	0.92	มาก
10. การประเมินความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.87	0.98	มาก
11. การวิเคราะห์งานเป้าหมายที่ต้องการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้เป็นงานย่อยสำหรับจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล	1.43	0.64	น้อยที่สุด
12. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยใช้วิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.00	0.85	มาก
13. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.49	1.05	ปานกลาง
14. การจัดให้เพื่อนในชั้นเรียนให้มีส่วนช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.14	0.81	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การจัดให้เพื่อนในชั้นเรียนให้มีส่วนช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ ในรายการการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมด้านทักษะการดำรงชีวิต/ด้านอาชีพให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.34$)

3.2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การปรับหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.90	0.81	ปานกลาง
2. การเสนอแนะหลักสูตรเพิ่มเติมด้านทักษะการดำรงชีวิต/ด้านอาชีพให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.14	0.71	ปานกลาง
3. การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน	3.36	0.79	ปานกลาง
4. การให้ข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.18	0.80	มาก
5. การตัดสินใจในเรื่องการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในขั้นสูงขึ้น หรือในสถานศึกษาอื่นต่อไป	1.40	0.50	น้อยที่สุด
6. ดำเนินการในการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกันคุณภาพการจัดการศึกษา	2.90	0.81	ปานกลาง
7. การประเมินความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.78	0.43	น้อย
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	2.00	0.62	น้อย

จากตาราง 10 แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ ดำเนินการในการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกันคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การตัดสินใจในเรื่องการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในขั้นสูงขึ้น หรือในสถานศึกษาอื่นต่อไป มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$)

3.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน ดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การให้ข้อมูลความต้องการพิเศษของบุตรหลานให้ครู/โรงเรียนรับทราบ	3.72	0.72	มาก
2. การบอกความสามารถที่เป็นจุดเด่นของบุตรหลานให้ครู/โรงเรียนรับทราบ	2.85	0.85	ปานกลาง
3. การบอกเป้าหมายในการเข้าเรียนในโรงเรียนของบุตรหลานให้ครู/โรงเรียนรับทราบ	2.43	0.75	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.15	1.15	มาก
5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	1.57	0.61	น้อย
6. การช่วยสอนทักษะให้กับบุตรหลานตามที่ครูมอบให้	4.33	0.84	มาก
7. การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยใช้วิธีที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.22	0.98	มาก
8. การช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน	2.53	0.58	ปานกลาง
9. การส่งเสริม สนับสนุนการจัดให้เพื่อนในชั้นเรียนให้มีส่วนช่วยเหลือบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ	3.08	0.88	ปานกลาง
10. การประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของบุตรหลาน	1.48	0.50	น้อยที่สุด
11. การตัดสินใจในเรื่องการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นสูงขึ้นหรือในสถานศึกษาอื่นต่อไป	4.16	0.79	มาก
12. การให้ข้อมูลเพื่อประเมินผลการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียน	4.31	0.83	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การช่วยสอนทักษะให้กับบุตรหลานตามที่ครูมอบให้ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของบุตรหลาน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.48$)

4. ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

4.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูการศึกษาพิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดพันธกิจการปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.81	0.81	มาก
2. การวิเคราะห์แผนปฏิบัติงานของโรงเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	2.62	0.71	ปานกลาง
3. พิจารณาสรรหางบประมาณมาใช้ในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.45	0.53	ปานกลาง
4. การสนับสนุนงบประมาณให้แก่โรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.09	0.77	น้อย
5. การประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	2.99	0.59	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
6. การจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน/ใช้เพื่อการเรียนรู้	1.38	0.52	น้อยที่สุด
7. การสนับสนุนการให้บริการอื่นใดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1.57	0.87	น้อย
8. การพัฒนาครูให้มีความรู้/มีความพร้อมในการสอนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.21	0.57	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูการศึกษาพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุดคือ การพัฒนาครูให้มีความรู้/มีความพร้อมในการสอนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน/ใช้เพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.38$)

4.2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก ดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านเครื่องมือสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การกำหนดพันธกิจการปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	2.90	0.77	ปานกลาง
2. การวิเคราะห์แผนปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	3.14	0.73	ปานกลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
3. การพิจารณาสรรหางบประมาณมาใช้ในการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.36	0.94	ปานกลาง
4. การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.18	0.89	มาก
5. การช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	1.78	0.49	น้อย
6. เข้าร่วมจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน/ใช้เพื่อการเรียนรู้	4.22	0.48	มาก
7. การสนับสนุนการให้บริการอื่นใดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.00	0.96	น้อย
8. การพัฒนาครูให้มีความรู้/มีความพร้อมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.40	0.51	น้อยที่สุด

จากตาราง 13 แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสูงสุด คือ การเข้าร่วมจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน/ใช้เพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ การพัฒนาครูให้มีความรู้/มีความพร้อมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$)

4.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 ใน การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านเครื่องมือ
 สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการ
 พิเศษ

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปฏิบัติงานของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วม.	4.42	0.55	มาก
2. การหางบประมาณมาใช้ในการจัดการเรียนร่วมให้กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.37	0.14	น้อย
3. การบริจาค/สนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียน ร่วมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2.50	0.75	ปานกลาง
4. การช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	1.47	0.50	น้อยที่สุด
5. การจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน/ใช้ เพื่อการเรียนรู้	2.59	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสภาพการมีส่วนร่วม
 ลำดับสูงสุดคือ การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนที่เอื้อต่อการ
 จัดการเรียนร่วม. มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และรายการที่มีสภาพการมีส่วน
 ร่วมลำดับสุดท้ายคือ การช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆที่มีส่วนส่งเสริม
 สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.47$)

**ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
 ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1**

จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
 แบบเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมที่อยู่ในอันดับสุดท้ายของแต่ละด้าน นำมาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านนักเรียน

จากการศึกษาในระยะที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายที่เกี่ยวกับนักเรียน คือ

1. ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณลักษณะพื้นฐานในการเรียนรู้ โดยให้รู้จักตั้งเป้าหมายชีวิต
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในเรื่อง การสนับสนุนให้นักเรียนทั่วไประยียบในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การบอกผู้ปกครองเด็กปกติทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับบุตรหลานให้เข้าใจความต้องการพิเศษของบุตรหลาน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้แนวทาง ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1.1 การอบรม/สัมมนา มีการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการการศึกษาพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ คุณลักษณะพื้นฐานประเภทและความต้องการและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะหากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานแล้ว ก็จะมี ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม ที่จะส่งผลถึงการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รู้จักตนเอง เข้าใจถึงเป้าหมายของชีวิต เข้าใจวิธีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง และสามารถให้การสนับสนุนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษได้ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การที่บุคคลไม่เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ๆ ก็ตาม อาจเป็นเพราะเขาไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองมากกว่า ว่าจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการ โรงเรียนอาจต้องมีการเรียกประชุม หรือจัดอบรมพัฒนาให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้หน้าที่ของตนเอง” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“น่าจะใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องเทคนิคการตั้งเป้าหมายชีวิตและวิธีการเรียนรู้พื้นฐาน โดยเน้นการที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ผู้บริหารมีส่วนสำคัญที่สุด ที่ต้องเข้ารับการอบรม เพื่อจะได้มีความรู้และเป็นที่ปรึกษาแก่บุคลากรอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังสามารถจัดแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กพิเศษได้อย่างถูกต้องด้วย” (ศึกษานิเทศก์)

“ครูที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เราควรส่งเข้ารับการอบรมหรือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาจัดอบรมให้” (ครูชำนาญการพิเศษ)

“ครูที่รับผิดชอบ ครูประจำชั้นและเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่ควรได้รับการอบรมจาก ศูนย์การศึกษาพิเศษก่อน เพราะทางเรามีความชำนาญการเฉพาะทางอยู่แล้ว ขอให้ทางโรงเรียน เรียกเข้ามา พวกเรายินดีค่ะ” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“โรงเรียนจะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างไร ก็ขอให้บอก ฉันทินดี จะเรียกฉันมาประชุมอบรมให้ความรู้บ้างก็ได้” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“ทุกวันนี้แม้แต่ตัวพวกผมที่เป็นคณะกรรมการ ผมเองก็ยังไม่รู้ว่าผมต้องทำอะไรบ้างในเรื่องของเด็กพิการเลยครับครู ถ้าผมรู้ผมก็คงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแน่นอนครับและถ้าเป็นไปได้ให้พวกผมได้มีความรู้ด้านนี้บ้าง” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

นอกจากนี้ เพื่อให้การจัดอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น บุคลากรที่ผ่านการอบรม สามารถปฏิบัติงานได้จริงหลังการอบรมควรให้มีการฝึกปฏิบัติจริงแม้จะใช้เวลาในการอบรมมากก็ตาม และควรมีการติดตามผลการอบรม ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ภายหลังการอบรมควรมีการนิเทศติดตามผลด้วย เพื่อสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขได้” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ควรอบรมโดยให้ความรู้ที่ผ่านประสบการณ์ตรง เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่นอบรมเชิงปฏิบัติการ” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“นอกจากการจัดอบรมแล้ว หลังการอบรมควรให้มีการฝึกปฏิบัติจริงกับเด็กแต่ละประเภทด้วย และควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานด้วย” (ศึกษานิเทศก์)

1.1.2 การศึกษาด้วยตนเอง การให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาด้วยตนเอง เช่น การศึกษาคู่มือหรือสื่อการเรียนรู้ การชมรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการสาธิตการสอน รวมถึงการศึกษาจากอินเทอร์เน็ตนั้น นอกจากจะเป็นการพัฒนาตนเองแล้ว ยังส่งผลถึงบุคลากรสามารถจัดการเรียนการสอนหรือการให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเต็มเวลาอีกด้วย ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การศึกษาคู่มือและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาพิเศษนั้น ถ้าคู่มือดังกล่าวมีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทุกแง่มุมและมีภาษาที่อ่านง่ายและชัดเจน ตลอดจนแสดงตัวอย่างประกอบที่หลากหลายที่ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้ก็จะทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็กพิเศษได้ไม่มากนักน้อย” (ศึกษานิเทศก์)

“ให้ครูศึกษาคู่มือและแนวปฏิบัติในการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยตนเอง แล้วนำไปใช้ช่วยเหลือเด็ก จะได้มีความรู้ที่ถูกต้อง” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“พวกผมอยากมีความรู้ที่ต้องปฏิบัติต่อเด็กพิการบ้าง จะได้ช่วยเหลือตามที่โรงเรียนต้องการ พวกผมไม่มีความรู้เลย ถ้ามีเอกสารให้อ่านบ้างก็จะดี” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

1.2 ควรมีการวางแผนการดำเนินงานหรือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1.2.1 มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาพิเศษ

เพื่อพบปะ พูดคุยหารือ หรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษที่เกิดขึ้น อาจจะมีการประชุมสามัญประจำปี ประชุมประจำเดือน ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อส่งผลให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามหน้าที่ได้ถูกต้อง ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“แม้การจัดการศึกษาพิเศษจะยังไม่กว้างขวางมากนัก ผู้รู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบก็มีน้อย แต่การประชุมพบปะกันบ้าง ก็สามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ด้วยดี ทางโรงเรียนก็ต้องจัดแผนการประชุมไว้ในแผนงานด้วย” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“ในการประชุมแต่ละครั้งทำให้ทราบ รับรู้ความเคลื่อนไหวขององค์กร ของคณะทำงานที่อยู่พร้อมหน้ากัน การประชุมจะมีผลทำให้การจัดการศึกษาพิเศษเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ เพราะการประชุมแต่ละครั้งเท่ากับการส่งผลงานที่ผ่านมาให้บุคลากรอื่นๆ ทราบได้” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“หน่วยงานใดไม่มีการประชุมถือว่าหน่วยงานนั้นไม่ต้องการเห็นความสำเร็จของงานที่ทำ เพราะงานจะไปได้แค่ไหน อย่างไร ก็ไม่ต้องมีการติดตามผล ทำให้งานที่ได้ไม่มีคุณภาพ เด็กพิเศษได้รับความช่วยเหลือด้านใดบ้าง ก็สามารถรู้ได้จากการประชุม” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“ผู้ปกครองไม่มีความรู้เลย หน้าเขายังต้องทำงานอีก ถ้านานๆทางโรงเรียนจะมีการประชุมซักถามละหน ผู้ปกครองก็พอจะมีความรู้บ้างและจะได้ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนกับครูเขาได้และผู้ปกครองก็จะเตรียมตัวลูกให้สิ่งที่ครูบอกค่ะ” (ผู้ปกครองนักเรียน)

1.2.2 ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ

เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพราะการระบุบทบาทหน้าที่ให้กับบุคลากรจะส่งผลให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และเข้ามามีส่วนร่วมได้ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การมีส่วนร่วมสนับสนุนในการช่วยเหลือเด็กพิเศษ ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานให้ชัดเจน อาจเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยตรงเช่นครูและผู้บริหารโรงเรียน และอาจมีส่วนร่วมทางอ้อมเช่นผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานของชุมชน เพื่อให้ทุกคนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมตามหน้าที่” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ควรมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะ” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ควรมีคณะทำงานดูแลนักเรียนด้านการจัดการศึกษาพิเศษโดยตรงคือพวกครูในโรงเรียน และทำกันอย่างจริงจัง อย่างเป็นระบบ ส่วนพวกเราจะคอยสนับสนุนพวกคุณครูคะ” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“ควรมีหน่วยงานหรือจัดตั้งคณะกรรมการโดยเฉพาะในการดำเนินงาน ที่เขตพื้นที่กำหนดให้ชัดเจนกว่านี้” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“ถ้าทางโรงเรียนมอบหมายหรือกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับคณะกรรมการอย่างชัดเจนในการดูแลนักเรียนทั้งเด็กปกติทั่วไปและเด็กพิเศษ คณะกรรมการของเราจะได้เข้าไปทำงานอย่างจริงจัง ตามที่ผู้รู้ในโรงเรียนบอก” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“โรงเรียนควรจัดตั้งคณะทำงานโดยเลือกหาผู้ที่มีความรู้มี ประสบการณ์ หรือคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษมาทำงาน ผู้รู้ทั้งหลายก็จะได้ช่วยทำงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษอย่างถูกต้อง ดูแลเด็กพิเศษได้ตามความต้องการพิเศษของเด็ก อีกทั้งยังเป็นທີ່ปรึกษาให้กับเด็กทั่วไปและบุคลากรด้านอื่นให้คอยช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างไรได้อีกด้วย” (ศึกษานิเทศก์)

1.2.3 ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีความสอดคล้องกันในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ในทุก ๆ ด้าน ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ควรมีการร่วมวางแผนกับครูประจำชั้นและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุก ๆ ฝ่ายเพื่อวางแผนที่จะดำเนินการด้านการเตรียมนักเรียนทั้งก่อน / หลังเปิดภาคเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในตนเองและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของตนเอง เพราะแผนปฏิบัติการจะเป็นตัวระบุมความบกพร่องของเด็กและจะทำให้ทราบว่าเด็กต้องเตรียมอะไรบ้าง ได้รับอะไรบ้าง มีความจำเป็นอะไรบ้างในการเรียนรู้” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการทำงานของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องว่าต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างไรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“การจัดทำแผนประจำปี เราต้องกำหนดไปเลยว่าต้องทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร จะมีการประชุมรับทราบ ดำเนินการกับทุกส่วนที่เกี่ยวข้องแบบไหน กำหนดตายตัวลงไปเลย ในช่วงที่เรากำหนดให้เขา เขาจะได้เห็นว่ามีแผนและเราก็ได้เห็นว่ามีอะไรบ้าง” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ต้องให้โรงเรียนระบุมการทำงานด้านนี้ ให้เห็นเป็นรูปธรรมเลย ว่าใครต้องรับผิดชอบ ทำกันอย่างไร แต่ไหน ไหม โชนให้แต่ครูการศึกษาพิเศษคนเดียว” (ศึกษานิเทศก์)

“ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งครูและผู้ปกครอง ทั้งโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพราะเด็กพิเศษมีความจำเป็นที่ไม่เหมือนเด็กปกติทั่วไป เมื่อทุกฝ่ายรู้ความสำคัญแล้ว ควรมีใจที่จะให้การช่วยเหลือคะ” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“โรงเรียนต้องทำแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ทุกฝ่ายรับบทบาทของตนเองที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด อย่างไร (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้ให้ชุมชนรับรู้ รับทราบถึงการจัดการศึกษาพิเศษ การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นก้าวแรกของการเปิดโอกาสให้ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม และสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1.3.1 ควรมีการจัดนิทรรศการด้านการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการรู้จักลักษณะและความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การยอมรับและการให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การที่เราจะต้องให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ที่ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่กว้างขวางนัก เราควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษก่อน การจัดนิทรรศการก็เป็นวิธีหนึ่ง เหมือนกัน” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“ก่อนที่จะให้ผู้อื่นลุกขึ้นมาช่วยเหลือเรา เราเองต้องลุกขึ้นมาบอกความสำคัญ ความจำเป็นในเรื่องการดูแลเด็กพิการก่อน จะจัดในรูปแบบไหนก็ได้ อย่างน้อยๆ ที่โรงเรียนน่าจะมีป้ายหรือบอร์ดจัดความรู้ก็ได้ (ครูการศึกษาพิเศษ)

“ผมอยากให้โรงเรียนมีข่าวสารตีไว้ในที่ต่างๆ ของโรงเรียน จะทั้งเรื่องของตัวเด็ก ทั้งเรื่องของพวกผมที่ต้องเข้าไปดูแล พวกผมจะได้เข้าไปทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

1.3.2 ควรจัดให้มีการโฆษณาแถลงข่าว ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อกระจายเสียง เพื่อให้การดำเนินงานด้านนักเรียนและด้านอื่นๆ มีความชัดเจนขึ้น ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ให้ผู้ปกครองเด็กพิเศษมีส่วนร่วมในการสร้างข้อมูล สำหรับสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ลูกของตน เช่นการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ร่วมกับโรงเรียน การทำรายการวิทยุกระจายเสียงการสร้างเว็บไซต์” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ต้องสร้างความตระหนักให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องก่อน จากนั้นเมื่อเขาเห็นความสำคัญที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม เขาก็จะไปประชาสัมพันธ์ ประกาศให้ผู้อื่นรับรู้ให้เราเอง” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“เราอาจจะขอความร่วมมือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ที่มีงานด้านโฆษณายู่แล้ว ให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“การที่จะให้ผู้อื่นรู้เรื่องราวของเรา เราควรต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารเขาก่อน เพื่อบอกพื้นฐานความต้องการของเราให้เขาทราบ การใช้สิ่งตีพิมพ์ ก็เป็นการบอกกล่าวที่มีราคาประหยัดที่สุดแล้ว” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“ถ้าเรามีงบประมาณเพื่อการส่งข่าวสารต่างๆไม่ว่าจะทำด้วยวิธีใด ก็จะเป็นการชักนำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข่าวสาร รู้ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมก็จะดี อย่างน้อยๆแค่ลงข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบ้านเรา ก็พอจะใช้งบน้อยๆได้” (ผู้บริหารโรงเรียน)

1.3.3 การสร้างเว็บไซต์ เพื่อเป็นการกระจายข่าวสารในเรื่องของการจัดการศึกษาพิเศษ เพราะในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เป็นเรื่องที่กำลังนิยม การใช้สื่อทางด้านนี้สามารถช่วยกระจายข่าวสารด้านการจัดการศึกษาพิเศษได้ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ให้ผู้ปกครองเด็กพิเศษมีส่วนร่วมในการสร้างข้อมูล สำหรับสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ลูกของตน เช่นการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ร่วมกับโรงเรียน การทำรายการวิทยุกระจายเสียงการสร้างเว็บไซต์ก็ได้” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ควรให้ผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ช่วยเหลือ ในเรื่องการกระจายข่าวสารการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ เมื่อทุกคนรู้และเห็นความสำคัญแล้ว ก็จะสามารถโน้มน้าวให้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนได้” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“โรงเรียนเป็นที่ที่มีผู้มีความรู้ความสามารถ น่าจะนำเทคโนโลยีเช่นคอมพิวเตอร์จัดทำเว็บไซต์มาช่วยในการบอกกล่าวให้ทราบถึงความสำคัญในการดูแลเด็กพิเศษหรือจัดทำในลักษณะให้แสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ก็ได้ หรือเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์บ้าง” (ครูการศึกษาพิเศษ)

สรุปแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนักเรียน ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
2. ควรมีการวางแผนการดำเนินงานหรือควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

2. ด้านสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาในระยะที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ

1. ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในเรื่อง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การเข้าร่วมคัดเลือกครู / บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการทำงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้แนวทางการมีส่วนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ดังนี้

2.1 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ได้มีบทบาทตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วม จะได้ร่วมคิด วางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบผลกระทำที่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมนั้น สามารถทำในรูปของคณะกรรมการ ภายใต้การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรในชุมชน ที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติในรูปกรรมการจะช่วยให้เห็นมุมมองที่แตกต่างและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนร่วมรอบด้านยิ่งขึ้น” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“การให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้ง กำหนดบทบาท หน้าที่และการคัดเลือกครูบุคลากรที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมนั้น อาจทำในรูปของคณะกรรมการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรืออาจเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ ที่มีหน้าที่ กำหนดบทบาท หรือเสนอแนะ ให้ข้อคิดต่อทางโรงเรียนได้ ทั้งนี้หน่วยงานในระดับนโยบายเช่น สพฐ. สพท. และศูนย์การศึกษาพิเศษต้องเข้ามาเป็นคณะกรรมการหรือมีนโยบายที่เอื้อต่อการ กำหนดบทบาท และคัดเลือกดังกล่าวด้วย” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“โรงเรียนควรให้การยอมรับ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของเขา อย่าคิดว่าเขามีความรู้น้อย คงช่วยอะไรเราไม่ได้มาก บางอย่างเขาอาจจะช่วยเราได้ไม่หมด แต่เขาอาจจะช่วยเราในด้านแรงกายก็ได้ เช่น ช่วยปรับปรุงอาคารเรียน บริเวณโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนให้เราได้ เพียงแค่ขอโอกาสให้เขาได้เข้ามาก็พอ” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตามหน้าที่ของเขา อย่าคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยากเลยคะ” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“ทางโรงเรียนแกนนำต้องเปิดใจให้กว้าง อย่าคิดว่าชาวบ้านเข้ามาวุ่นวายอย่างเดียว แล้วก็รวบรัดทำอะไรกันเอง อย่างน้อยถ้าเขาเข้าร่วม เราก็งัยได้รับรู้เสียงความต้องการ

ของชุมชนเสียงหนึ่งทีอาจจะแตกต่างไปจากเราได้ ถ้าเขาคิดไม่ถูกเราก็บอกให้เขาเข้าใจใหม่ หรือถ้าคิดเหมือนกันเราก็จะได้ทำงานกันเป็นระบบ มีสมาชิกร่วมงานด้วย” (ศึกษานิเทศก์)

“การให้ประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง เข้ามามีส่วนร่วม แล้วให้อำนาจหน้าที่อย่างเต็มสิทธิ์ บุคคลเหล่านั้นก็จะภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมอย่างสูงสุด เป็นการให้อำนาจประชาชนนั่นเอง แล้วเขาก็จะเข้ามาทำงานอย่างเต็มใจ พวกผมมีกำลังเต็มที่ที่จะช่วยเหลือโรงเรียน ไม่ว่าจะให้จัดสถานที่หรืออะไรอย่างไร พวกผมก็พร้อม แต่ที่ผ่านมาพวกผมไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

2.2 มอบหมายให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีคุณวุฒิมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษได้เป็นอย่างดีเป็นผู้ปฏิบัติงาน เพราะว่าถ้าบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานหน้าที่ที่ตรงกับความถนัดและความรู้ของตนเองแล้วการปฏิบัติงาน งานก็จะสำเร็จอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ครูบางคนและครูอัตราจ้างที่เขตพื้นที่มอบหมายมา บางท่านก็มีความรู้ด้านนี้น้อย แต่ก็ต้องมอบหมายให้ครูสักคนทำงานนี้อาจจะเป็นครูที่เก่งด้านนี้ แต่ที่สำคัญต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามที่เขตมอบหมายมา บางครั้งงานจึงออกมาไม่ได้ตามที่เขตขกำหนด เพราะเราไม่มีผู้รู้ด้านนี้โดยตรง” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“เราอาจจะให้ครูที่เก่งเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ทำข้อมูลให้ ส่วนคนที่ไม่เป็นก็ไม่ต้องเอาไปอบรม หรือของงบประมาณเพิ่มเพื่อพัฒนาครู” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“โรงเรียนต้องเห็นความสำคัญในการมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ การจัดการกับเด็กพิการ เพราะเป็นเรื่องเฉพาะตัว ถ้าไม่มีความรู้ก็ทำไม่ได้” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“โรงเรียนต้องให้ครูที่มีวุฒิในโรงเรียนได้ทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มที่ เห็นความสำคัญของการศึกษาพิเศษมากๆ เพราะเป็น พระราชบัญญัติการศึกษา ถ้าเราไม่ทำ เราผิดกฎหมายนะ” (ศึกษานิเทศก์)

“การให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนนั้น อาจทำได้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งอาจเกิดจากการหารายได้พิเศษ การตั้งกองทุนเพื่อการสนับสนุน หรืออาจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรืออาจเสียสละเวลาลงแรงในกิจกรรม” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีสิทธิ์รับรู้ ออกเสียง รับผิดชอบตามสิทธิหน้าที่ที่มี เพื่อให้คณะทำงานได้ทำงานอย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกันหลายๆฝ่าย งานจะมีประสิทธิภาพมากกว่า” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

2.3 ควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษทุกคน ต้องเข้ารับการอบรม การเข้ารับการอบรมนอกจากจะให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษแล้ว เราควรให้ความรู้เพิ่มเติมด้านกรมีบทบาท หน้าที่ ตามสิทธิ์ที่มี ที่ต้องปฏิบัติ และต้องร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“คณะกรรมการสถานศึกษาบางคน ยังไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่องของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเลย ถ้าทางโรงเรียนจะจัดให้มีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องบ้างก็จะดีนะ จะได้ว่าตัวเองจะต้องทำอะไรบ้าง” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ครูบางคนที่อยู่ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมบางคนยังไม่รู้พื้นฐานของการจัดการศึกษาพิเศษเลย เพราะที่อยู่ฝ่ายนี้ก็ต้องคอยนั่งตอบคำถามอยู่เสมอว่าเรามีหน้าที่ต้องทำอะไร ถ้าเขาได้รับการอบรมแล้ว และรู้ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำร่วมกัน ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะดึงคนเข้ามาร่วมงานได้” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“ในส่วนของผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่ค่อยได้รับบทบาทหรือหน้าที่ของตนเองเลย แค่จะดูแลลูกที่พิการก็แทบจะไม่มีเวลา ถ้าครูจะใช้เวลาเสาร์-อาทิตย์ประชุมหรืออบรมเฉพาะเรื่องสำคัญมากๆ ให้กับผู้ปกครองบ้างก็จะดีอย่างน้อยๆ ก็จะได้ช่วยครูดูแลเด็กตามที่ครูบอกได้” (ผู้ปกครองนักเรียน)

สรุปแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
2. มอบหมายให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีคุณวุฒิมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษได้เป็นอย่างดีเป็นผู้ปฏิบัติงาน
3. ควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาพิเศษทุกคน ต้องเข้ารับการอบรม

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาในระยะที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ

1. ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมด้านทักษะการดำรงชีวิต / ด้านอาชีพให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในเรื่อง การตัดสินใจในเรื่องการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นสูงขึ้น หรือในสถานศึกษาอื่นต่อไป
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การประเมินความก้าวหน้า ความก้าวหน้าการเรียนรู้อันของบุตรหลาน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอนดังนี้ ดังนี้

3.1 ควรจัดสัมมนาหรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กพิเศษ ที่มีคุณลักษณะพื้นฐานและความต้องการพิเศษที่ไม่เหมือนกัน การเข้าไปเกี่ยวข้องของการจัดการศึกษาพิเศษนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ด้านนี้

จริงจังจริงใจ ไม่เช่นนั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะไม่ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเสียก่อน อาจจะมีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการทั้งในเรื่องการทำหลักสูตรเพิ่มเติม การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกห้องเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม และความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะการอบรมเชิงปฏิบัติการจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้ความเข้าใจ และได้ปฏิบัติจริง ในเรื่องการจัดการศึกษา ที่ต้องมีการวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกันกับครูการศึกษาพิเศษ ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันกับทางโรงเรียน ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การจัดการศึกษาพิเศษเรื่องจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ความพิการและความต้องการของเด็กพิเศษแต่ละคนไม่เหมือนกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเสียก่อน การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้ และได้ปฏิบัติจริงด้วย” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ที่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยได้เข้าร่วมในเรื่องการจัดการเรียนการสอนก็เพราะ เขาไม่มีความรู้ทางด้านนี้ จึงต้องปล่อยให้เป็นที่ของครูเขา ถ้าโรงเรียนอบรมให้เราก็พอจะมีความรู้บ้าง จะได้เข้าไปช่วยครูได้ถูกต้อง” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ครูบางคนที่รับหน้าที่ในโรงเรียน บางคนก็มีความรู้บ้าง ไม่มีความรู้บ้าง เราควรจัดอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน เพราะการจัดการเรียนการสอนนี้ เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเท่านั้น ซึ่งเราต้องรู้ในทุกเรื่องด้วย จึงจะจัดการศึกษาให้เขาได้ และถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องรู้หน้าที่ของตัวเองว่าต้องทำตามกฎหมาย เขาอาจจะเข้ามามีส่วนร่วมได้” (ศึกษานิเทศก์)

“จัดอบรมให้เขาก่อน ได้ความรู้มาก่อนแล้วค่อยไหนก็ช่าง แต่ก็ทำให้เขารู้ถึงสิ่งที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเรื่องเรียนการสอนนี้ต้องรู้แจ้ง รู้จริง ให้คำปรึกษากับบุคลากรอื่น ๆ ได้ และจะได้รู้ถึงสิ่งที่ต้องทำ ต้องรับผิดชอบ ให้เป็นไปตาม พรบ. การศึกษาพิเศษ ว่าไม่ทำ ไม่ได้ ต้องทำ” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ตามบทบาทอยู่แล้ว แต่ที่ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมอาจเป็นเพราะไม่รู้มากกว่า เราควรจัดอบรมให้รับบทบาทหน้าที่ก็ได้” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“เมื่ออบรมได้ความรู้ไปแล้ว บุคลากรทุกคนก็น่าจะเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันในและนอกห้องเรียน ก็จะมีการทำงานเป็นทีม เป็นระบบได้มากขึ้น” (ศึกษานิเทศก์)

3.2. ควรให้อำนาจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การให้อำนาจคือการที่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของตนเอง และได้ร่วมเป็นผู้ตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ

โดยตรง ทั้งทางด้านการเข้าร่วมประเมินการจัดการเรียนการสอนหรือการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นที่สูงขึ้น หรือสถานศึกษาอื่นได้ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของครู บุคลากรอื่น ๆ คงไม่กล้าเข้าไป นอกจากโรงเรียนจะให้อำนาจหน้าที่โดยตรง ให้เขาเป็นผู้ร่วมตัดสินใจ การได้เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และเข้าร่วมรับผิดชอบอย่างเต็มใจได้” (ศึกษานิเทศก์)

“โรงเรียนต้องระบุหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รู้อย่างชัดเจนว่ามีหน้าที่ต้องทำอะไร ในเมื่อทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจ พวกผมก็ต้องทำตามหน้าที่อยู่แล้ว และก็ต้องขอขอบคุณที่ทางโรงเรียนจะได้ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจ เพราะการจัดการเรียนรู้ หรือเรื่องอื่นๆ พวกผมก็ต้องทำตามพวกครูอยู่แล้ว และผมก็จะได้ไปพูดคุยประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองคนอื่น ๆ อีกทีหนึ่ง ว่าน่าจะส่งเด็กไปที่ไหน อย่างไร” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“การให้อำนาจในการทำงาน จะเป็นความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เมื่อเกิดความภาคภูมิใจ งานที่ได้ก็จะมีประสิทธิภาพ” (ครูการศึกษาพิเศษ)

3.3 ผู้บริหารควรต้องกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อให้โรงเรียนได้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ และให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง การกำหนดแผน นโยบายและกลยุทธ์ไว้ จะทำให้การทำงานเป็นระบบ มีการทำงานร่วมกัน สามารถตรวจสอบได้ และผลงานก็จะมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีใจรักที่จะพัฒนาการศึกษาพิเศษให้บรรลุวัตถุประสงค์ แต่เมื่อมีใจรักแล้วสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นรู้ว่าได้ทำจริงคือ ต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน วัดได้ มีการประเมินผลที่แท้จริง รายงานผลให้คณะกรรมการทราบถึงผลที่ได้ปฏิบัติ ก็สามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ดี” (ศึกษานิเทศก์)

“ที่โรงเรียนไม่มีอะไรให้ผมรับรู้บ้าง ได้แต่แต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการโรงเรียน เรียกประชุมบ้าง เป็นครั้ง ๆ ไป ด้านการจัดการเรียนการสอนผมยังไม่ได้มีส่วนร่วมเลย” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“เรื่องของการทำหลักสูตรเพิ่มเติมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบควรควบคุมดูแลโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษอยู่ให้กำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เขตพื้นที่ทราบ มีแผนการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ และเขตพื้นที่ควรมาประเมินการทำงานของโรงเรียนตามแผนที่วางไว้” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“โรงเรียนต้องทำแผนประจำปี กำหนดการทำงานให้ชัดเจน ใครมีหน้าที่อะไรบ้าง เมื่อจบการทำงานจะตรวจสอบได้อย่างไรให้อำนาจทุกคนในการทำงานอย่างเต็มที่ ครูการศึกษาพิเศษจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะทำให้งานมีประสิทธิภาพมากกว่า (ครูการศึกษาพิเศษ)

3.4 ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชุมชน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตร การเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับชุมชน การสร้างหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรเพิ่มเติมของเด็กพิเศษนั้น ต้องจัดทำให้ตอบสนองความเป็นจริง ความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลด้วย การสร้างเครือข่าย ทำให้เราได้รับความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นด้วย ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การทำ หลักสูตรเพิ่มเติมนั้นจำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อจำกัดและความจำเป็นของเด็ก การเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง นักการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพต่างๆเข้ามาทำงานร่วมกัน โดยที่ครูและผู้บริหารเป็นผู้ให้ข้อมูล และประสานงานให้เกิดกิจกรรมดังกล่าว จะทำให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะมีผู้ร่วมงานมาก” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“โรงเรียนจะทำอะไรบ้าง ผู้ปกครองรู้่น้อยมาก และก็ไม่รู้ว่าลูกตนเองที่เป็นเด็กพิเศษได้รับการเรียนการสอนเป็นอย่างไร รู้แต่ว่าครูเขาบ่นว่าลูกเรียนไม่ไปถึงไหน โรงเรียนน่าจะมีการประชาสัมพันธ์หรือให้พวกเราได้มีสิทธิ์ออกเสียงบ้าง ให้ผู้ปกครองได้รับรู้รับฟังข่าวสาร ได้มีส่วนช่วยโรงเรียนบ้างก็ดี เพราะผู้ปกครองก็เป็นห่วงลูกเหมือนกัน” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“ผมในฐานะกรรมการสถานศึกษา อยากจะบอกโรงเรียนว่า ผมก็เป็นชาวบ้านอยากรับรู้รับฟัง อยากแสดงความคิดเห็น อยากบอกความต้องการของเราให้รู้ และถ้าพวกเรามีส่วนได้ช่วยเหลือโรงเรียน พวกเรายินดีเพราะลูกหลานเราก็ตูอยู่ที่โรงเรียน” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“โรงเรียนอยากให้เขตพื้นที่ลดภาระงานต่างๆที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนลงบ้าง เพื่อที่พวกเราจะได้มีเวลาไปเข้าร่วมกับชุมชนบ้าง จะได้รับฟังความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะการทำหลักสูตรเฉพาะเด็กพิเศษ” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“โรงเรียนต้องทำหลักสูตรเพิ่มเติมให้กับเด็กตามระเบียบด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ควรให้ตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคน การที่จะรู้ว่าใครต้องการอะไร การสร้างเครือข่ายทำงานกับชุมชนจะช่วยได้มาก เพราะชุมชนจะมีคณะทำงานอยู่ ถ้าได้ร่วมมือกัน การจัดการศึกษาพิเศษก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้” (ศึกษานิเทศก์)

สรุปแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ควรจัดสัมมนาหรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. ควรให้อำนาจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารควรต้องกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์
4. ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชุมชน

4. ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาในระยะที่ 1 สภาพการณ์มีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายที่เกี่ยวกับเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก คือ

1. ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การจัดหาเทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน / ใช้เพื่อการเรียนรู้
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในเรื่อง การพัฒนาครูให้มีความรู้ / มีความพร้อมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในเรื่อง การช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้แนวทางการมีส่วนร่วมด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

4.1 ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของรายการสิ่งอำนวยความสะดวก เพราะหากเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว จะส่งผลถึงการให้บริการตรงกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กได้รับการพัฒนาดตนเองได้อย่างเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความพร้อมในการสอนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น อาจทำได้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างทักษะและความเชื่อมั่นในเรื่องที่ครูต้องการ ผ่านทางการสำรวจความต้องการของครู แล้วจึงค่อยจัดอบรม” (ศึกษานิเทศก์)

“ครูควรรู้วิธีการก่อนว่าเด็กแต่ประเภทควรดูแลอย่างไร และขั้นตอนไหนสามารถจัดการเรียนการสอนร่วมกับเด็กปกติได้ สิ่งนั้นแหละเป็นความสำคัญลำดับแรกในเรื่องของการให้บริการเลย” (ศึกษานิเทศก์)

“ครูเข้าอบรมและค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต เพื่อจะได้มีความเข้าใจและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเด็กพิเศษ” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“ถ้าครูเราผ่านการอบรม มีความรู้ผู้ปกครองว่าการสอนเสริมของครูก็ไม่น่ามีปัญหา” (ผู้ปกครองนักเรียน)

“ควรมีนโยบายสนับสนุนให้ครูที่ขาดความรู้และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กพิเศษเข้าทำการอบรมหรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

4.2 รัฐ/เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการจัดการศึกษาพิเศษมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้นำไปสนับสนุนให้ครูที่ไม่มีวุฒิได้นำไปใช้อบรมพัฒนาตนเอง และนำไปจัดซื้อ จัดทำ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษแต่ละคนได้ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

“การจะทำอะไรก็ตาม ถ้าขาดงบประมาณสนับสนุน งานทุกอย่างก็คงดำเนินไปไม่ได้ เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบควรเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งนี้ด้วย” (ผู้บริหารโรงเรียน)

“งบประมาณที่เขตพื้นที่ให้มาส่วนมากแล้วไม่พอกับการจัดการศึกษาพิเศษได้ครบหมด เพราะเด็กพิเศษแต่ละคนมีความต้องการไม่เท่ากัน ไม่เหมือนกัน” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“เพิ่มงบประมาณให้กับครูอัตราจ้าง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ที่บ้านก็ไม่มีอะไรที่จะมาช่วยให้ลูกได้พัฒนาตัวเองได้ ลำพังผู้ปกครองก็หาเข้ากินคำ ถ้ารัฐบาลจะช่วยเหลือได้ ฉันก็ขอบคุณ” (ผู้ปกครองนักเรียน)

4.3 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยให้มีบทบาทตามสิทธิ หน้าที่ ได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมตัดสินใจ ก็จะทำให้บุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบร่วมกันกับโรงเรียนได้ ดังคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า การให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น เราได้ประโยชน์มากกว่า ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านตัวบุคคลหรือด้านสื่อสิ่งของต่างๆ ได้ ดังนี้

“การบริจาค สนับสนุน การจัดหาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสำหรับเด็กพิเศษเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเสียสละ ที่บุคลากรอาจมีส่วนในการกำหนดนโยบายจัดหา รายได้อย่างถาวร เช่น การตั้งกองทุน มูลนิธิดังกล่าว แล้วมีคณะกรรมการดูแลอย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้ชุมชนเชื่อมั่นและเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น” (อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ)

“ถ้าโรงเรียนให้โอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนของเรามีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมายที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือ เพียงแต่โรงเรียนบอกให้รู้” (คณะกรรมการสถานศึกษา)

“ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เขามีสิทธิหน้าที่โดยตรง ให้เข้ามาบริหารจัดการบ้าง โรงเรียนก็จะได้ทรัพยากรมากมาย ทั้งบุคลากร เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เพราะทุกคนที่รู้หน้าที่ที่ต้องร่วมรับผิดชอบตามหน้าที่แน่นอน” (ครูการศึกษาพิเศษ)

“ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียนบ้าง เพื่อจะได้ช่วยกันบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ เมื่อเขาเห็นถึงความสำคัญที่ต้องดูแลเด็กพิเศษ ความเป็นคนดีต้องมีน้ำใจช่วยเหลือเราบ้างล่ะ” (ศึกษานิเทศก์)

“เมื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ก็ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เขาไปเลย พร้อมกับให้อำนาจในการตัดสินใจด้วย เขาจะจัดซื้อจัดจ้างอะไรเกี่ยวกับสื่อหรืออุปกรณ์อะไรเราก็ควรให้เขาร่วมตัดสินใจบ้าง” (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ)

“ครูควรจะเปิดโอกาสให้กับผู้ปกครอง โดยฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองบ้าง อยากได้โอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม อย่างน้อยถึงผู้ปกครองจะไม่มีความรู้ แต่ก็สามารถช่วยครูในเรื่องการสร้างสื่อสอนในห้องเรียนได้”(ผู้ปกครองนักเรียน)

สรุปแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

1. ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้
2. รัฐ/เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการจัดการศึกษาพิเศษมากขึ้น
3. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม